

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 501/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť A. D. a M. D., obe bytom P., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/321/2010-88 z 19. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. D. a M. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. septembra 2011 doručená sťažnosť A. D. (ďalej len „sťažovateľka 1“) a M. D. [ďalej len „sťažovateľka 2“ (obe ďalej len „sťažovateľky“)], ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co/321/2010-88 z 19. júla 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky sú účastníčkami konania na ochranu osobnosti vedeného Okresným súdom Piešťany (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) pod sp. zn. 5 C/30/2009. Súčasne s podaním žalobného návrhu okresnému súdu 23. februára 2009 požiadali sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením č. k. 5 C/30/2009-67 z 18. decembra 2009 v spojení s opravným uznesením č. k. 5 C/30/2009-77 13. mája 2010 priznal sťažovateľke 2 oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 50 % a sťažovateľke 1 oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľiek proti označenému prvostupňovému uzneseniu rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho potvrdil. (Účastníčkou konania označeného konania pred okresným súdom je aj navrhovateľka v 3. rade D. D., ktorej však bolo okresným súdom priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, a preto nebola účastníčkou odvolacieho konania a nepodala ani sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.)

Sťažovateľky zastávajú názor, že krajský súd napadnutým uznesením porušil ich základné právo na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom dôvody, pre ktoré dospeli k tomuto názoru, formulujú takto:

«Ani rozhodnutie Okresného súdu Piešťany a ani rozhodnutie Krajského súdu v Trnave nepovažujeme za správne. Súd sa pri rozhodovaní o oslobodení alebo neoslobodení zaoberal najmä (podľa výsledku len) náhradou skutočnej škody po odpočítaní spoluúčasti, ktorá bola vyplatená sťažovateľke v I. rade v zmysle § 447b Občianskeho zákonníka. Len touto náhradou zdôvodnil neoslobodenie sťažovateľky v I. rade, a to lakonickým výrazom: pomery účastníka neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, pričom neprihliadal na celú škálu pomerov, ktoré sú súdy povinné skúmať.»

Súd mal a má teda zato, že v prípade, ak bola účastníkovi vyplatená suma z titulu napr. v tomto prípade jednorázového vyrovnania, nespĺňa podmienky na priznanie oslobodenia celkom alebo sčasti od súdnych poplatkov a v prípade domáhania sa ochrany svojho ústavného práva na nezávislom a nestrannom súde, túto sumu je povinný použiť

na zaplata súde súdnych poplatkov a suma takto „získaná“ v dôsledku smrti blízkej osoby je rozhodnutím súdu na strane príjmovej v štátnom rozpočte.

Týmto absolútne dochádza k strate významu § 447b Občianskeho zákonníka a je nemorálne zaväzovať účastníka k povinnosti zaplatiť súdne poplatky z finančných prostriedkov, ktoré sú už poznačené odchodom a smrťou blízkej osoby.

Ak podľa § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku a podľa § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia je na mieste otázka, prečo sa súd tak intenzívne zaoberal jednorázovým vyrovnaním vyplateným v roku 2007, a týmto odôvodnil neoslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré už ani neexistuje.

Podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku priznané oslobodenie súd kedykoľvek za konania odníme, prípadne i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že pomery účastníka oslobodenie neodôvodňujú, prípadne neodôvodňovali.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Súd má teda možnosť i odňať priznané oslobodenie, a to i so spätnou účinnosťou, to znamená, že súd môže oslobodiť, konať vo veci samej, a tak umožniť naplniť ústavné právo navrhovateľiek domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a následne, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že pomery účastníka oslobodenie neodôvodňujú, prípadne neodôvodňovali, má súd možnosť toto priznané oslobodenie na začiatku konania i odňať. Už samotná dĺžka konania (viac ako 3 a pol roka nebolo vytýčené pojednávania vo veci samej) je ústavne neudržateľná, netolerovateľná a neakceptovateľná.

Predpokladmi pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktoré musia byť kumulatívne naplnené, teda v zmysle citovaného ustanovenia (§138 O. s. p.) sú:

- pomery účastníka odôvodňujúce priznanie oslobodenia a zároveň*
- skutočnosť, že zo strany žiadateľa nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva.*

Pod pojmom pomery zákon chápe majetkové pomery žiadateľa (v prípade fyzickej osoby tiež rodinné, sociálne a zdravotné pomery), majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že poplatník celkom, či z časti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť alebo, že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať (z odôvodnenia uznesenia R 109/2001). Objektívny nedostatok finančných prostriedkov, resp. iného majetku, by nemal spôsobovať nemožnosť domôcť sa svojho práva na súde...

V tomto prípade od začiatku sme uvádzali, že suma bola vyplatená v roku 2007 a nakoľko táto bola vyplatená len z dôvodu úmrtia blízkej osoby, tieto pomohli sťažovateľke v I. rade aspoň z časti preklenúť obdobie, ktoré vôbec nemala v záujem prežiť, čiže objektívne nedisponuje z finančnými prostriedkami čo po rozhodnutiach a odôvodneniach súdov najmä Krajského súdu v Trnave je blízko k nemožnosti domáhať sa svojich práv u oboch sťažovateľiek. Určite zmyslom vyplatenia sumy nie je zabezpečiť splnenie poplatkovej povinnosti najmä v konaní na ochranu osobnosti. V opačnom prípade takto nútíme účastníkov takého konania domáhať sa len symbolického ospravedlnenia za zásah do ich rodinného a súkromného života, čo je neakceptovateľné a nemorálne.

S poukazom na vyššie máme za to, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu, súd mal a mohol postupovať tak ako bolo naznačené v oboch odvolaniach a v neposlednom rade sa môže otázka súdnych poplatkov riešiť aj po meritórnom prejednaní veci, ku ktorému neefektívnou činnosťou nedochádza, čím opäť sa odníma nielen právo na súdnu ochranu, ale i právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov.»

V nadväznosti na uvedenú argumentáciu sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd rozhodol po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie týmto nálezom:

„I. Základné právo sťažovate[liek] v I. a II. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR bolo uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. 07. 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co/321/2010-88 porušené.

II. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. 07. 2011, č. k. 24 Co/321/2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III. A. D. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1 € (slovom: jedno Euro), ktoré jej je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. M. D. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1 € (slovom: jedno Euro), ktoré jej je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2011 v zmysle § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 2 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) A. D., M. D. a D. D. v sume 414,96 € (slovom: štyristoštrnásť Eur a deväťdesiatšesť centov) advokátke JUDr. M. K... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom

predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno za zjavne neopodstatnenú považovať sťažnosť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 55/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľiek podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ ide o sťažovateľkami namietané porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

V právomoci ústavného súdu tak zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľiek č. k. 24 Co/321/2010-88 z 19. júla 2011, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 5 C/30/2009-67 z 18. decembra 2009 v spojení s opravným uznesením

č. k. 5 C/30/2009-77 13. mája 2010, ktorým bolo sťažovateľke 2 priznané oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 50 % a sťažovateľke 1 oslobodenie od súdnych poplatkov priznané nebolo, sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predmetom súdneho konania, v ktorom sťažovateľky požadovali oslobodenie od súdnych poplatkov, je rozhodovanie o ich návrhu (ako aj navrhovateľky v 3. rade) na ochranu osobnosti, ktorým sa v zmysle § 15 Občianskeho zákonníka domáhajú uložiť povinnosť odporcovi zaplatiť im z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity, súkromného a rodinného života ich manžela a otca ako blízkej osoby a z titulu neoprávneného zásahu do ich súkromného a rodinného života sťažovateľke 1 sumu 95 000 € a sťažovateľke 2 sumu 72 500 €.

Sťažovateľky namietajú najmä to, že krajský súd pri rozhodovaní o neoslobodení, (resp. v prípade sťažovateľky 2 čiastočnom oslobodení) od súdneho poplatku neposudzoval objektívne ich reálne pomery komplexne zo širšieho aspektu, ale zaoberal sa len náhradou skutočnej škody (po odpočítaní spoluúčasti), ktorá bola vyplatená sťažovateľke 1 podľa § 447b Občianskeho zákonníka. Na základe toho všeobecné súdy dospeli k záveru, že *„pomery účastníka neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov“*.

Podľa sťažovateľiek tým dochádza k strate významu § 447 Občianskeho zákonníka a *„je nemorálne zaväzovať účastníka k povinnosti zaplatiť súdne poplatky z finančných prostriedkov, ktoré sú poznačené odchodom a smrťou blízkej osoby“*.

Navyše sťažovateľky namietajú, že krajský súd vzal zreteľ na vyplatenie jednorázového vyrovnania vyplateného sťažovateľke 1 v roku 2007, a preto považujú jeho postup za nesúladný s § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Ústavný súd konštatuje, že uloženie poplatkovej povinnosti v občianskoprávných veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy. Legálnym prostriedkom na zabezpečenie rovnováhy uvedených záujmov je zákonná možnosť priznať účastníkovi súdneho konania na návrh celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych

poplatkov (§ 138 OSP), ak to jeho pomery odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Podstata argumentácie sťažovateľiek o namietanom porušení ich základného práva smeruje proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktorými im nepriznali (resp. priznali iba čiastočné) oslobodenie od súdneho poplatku (v plnom rozsahu) v ich právnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C/30/2009. Sťažovateľky poukazujú aj na to, že *„samotná dĺžka konania (viac ako 3 a pol roka nebolo vytýčené pojednávania vo veci samej) je ústavne neudržateľná, netolerovateľná a neakceptovateľná“*. V petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, sa však sťažovateľky vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 sťažnosti nedomáhajú.

Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (porovnaj čl. 142 ods. 1, čl. 124 a čl. 127 ods. 1 ústavy) vyplýva, že rozhodovanie o oslobodení od súdnych poplatkov v rámci občianskoprávných vecí, teda o tom, či sú splnené zákonom ustanovené predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, patrí výhradne do právomoci (rozhodovacej sféry) všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani posudzovať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotnými rozhodnutiami

došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu č. k. 24 Co/321/2010-88 z 19. júla 2011 (vrátane jemu predchádzajúcich uznesení okresného súdu č. k. 5 C/30/2009-67 z 18. decembra 2009 a č. k. 5 C/30/2009-77 z 13. mája 2010) uvádza, že krajský súd v odvolacom konaní napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najskôr stručne oboznámil skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa, ktorý po prešetrení majetkových, osobných a zárobkových pomerov navrhovateľiek vo vzťahu k sťažovateľke 1 *„mal súd preukázané, že táto je zamestnaná, jej priemerný mesačný príjem predstavuje 550,- Eur a poberá vdovský dôchodok po nebohom manželovi 209,20 Eur. Býva v byte v P. spolu s navrhovateľkami 2 a 3, ich poplatky spojené s bývaním predstavujú spolu 177,11 Eur. Trpí reumatologickým ochorením a okrem bytu, ktorý vlastní v spoluvlastníctve s navrhovateľkami 2 a 3 je vlastníčkou motorového vozidla... a tiež je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. P. zapísanej na LV č... zastavané plochy a nádvoria parc. č..., ktorú vlastní s navrhovateľkami 2 a 3 (každá v spoluvlastníckom podiele 1/24).*

Navrhovateľka 2 je slobodná a zamestnaná ako čašníčka... V máji 2009 mala zárobok 706,26 Eur a v júli 2009 vo výške 966,86 Eur.

Po zohľadnení položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, v zmysle ktorého z návrhu na začatie konania na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy, je súdny poplatok 66,- Eur a 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, súdny poplatok takto u navrhovateľky 1 činí 2.916,- Eur. Vzhľadom na už obdržanú náhradu škody aj po odpočítaní spoluúčasti 10 % súd ustálil, že navrhovateľka 1 môže v rámci svojich možností a schopností predmetnú sumu zaplatiť.

S prihliadnutím na majetkové pomery navrhovateľky 2, tejto súd priznal z obdobných dôvodov oslobodenie vo výške 50 % a navrhovateľke 3, keďže je nezamestnaná a nemá žiaden príjem, priznal celkové oslobodenie od platenia súdneho poplatku. V konečnom dôsledku prihliadol i na to, že navrhovateľky ako príbuzné – matka a dcéry spolu zaplatia súdny poplatok 3.961,50 Eur, čo je menej, než suma, ktorá bola navrhovateľke 1 priznaná ako náhrada skutočnej škody.“.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd tým, že „pristúpil k zisťovaniu pomerov navrhovateľiek, pričom bolo potrebné tiež zohľadniť výšku súdneho poplatku a povahu nároku. Súdny poplatok, ktorý majú v danom prípade navrhovateľka 1 a 2 povinnosť zaplatiť, pokiaľ bude ich návrh posúdený ako návrh na ochranu osobnosti, činí podľa položky 7b písm. a) a b) 66,- Eur plus 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Z porovnania výšky súdneho poplatku, ktorý by mali odvolateľky v danej veci zaplatiť s ich mesačnými príjmami, s prihliadnutím i na ich komplexné majetkové pomery, aj podľa názoru odvolacieho súdu, sú poplatok schopné zaplatiť – navrhovateľka 2 v polovici, bez toho, aby jeho zaplatením došlo k ohrozeniu uspokojovania ich osobných potrieb. Nebolo možné prehliadnuť ani to, že ak bude návrh dôvodný a navrhovateľky budú v konaní úspešné, pôjde iba o dočasný výdavok, ktorý podľa úspechu v konaní im bude za splnenia zákonných podmienok priznaný od odporcu ako náhrada trov konania.

Keďže teda odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie oslobodenia navrhovateľiek 1 a 2 od súdneho poplatku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia uznesenia, týkajúce sa výrokov I. a II. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od právnych záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže dať za pravdu odvolateľkám, a preto uznesenie v napadnutých častiach ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil.“.

Vo vzťahu k predmetu sťažnosti ústavný súd poznamenáva, že žiadosť sťažovateľiek o oslobodenie od súdnych poplatkov bola podrobená dvojinštančnej súdnej kontrole.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napádaného uznesenia krajského súdu (tiež s prihliadnutím na obsah uznesenia okresného súdu, ktoré bolo v odvolacom konaní preskúmané) dospel k záveru, že zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Predmetné rozhodnutie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľky sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (resp. spravodlivé súdne konanie) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľiek zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľky v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné námietky.

Ústavný súd zistil, že krajský súd sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľiek odmietajúcich zdôvodnenie neoslobodenia sťažovateľky I okresným súdom skutočnosťou, že jej bolo vyplatené jednorázové odškodnenie, čím podľa nich dochádza k strate významu § 447b Občianskeho zákonníka. Aj keby ústavný súd prisvedčil tomuto názoru sťažovateľiek, vychádzajúc z pojmu „pomery účastníka“, pod ktorým je potrebné rozumieť celkové posúdenie všetkých okolností, ktoré o pomeroch účastníka vypovedajú, a bez toho, aby sa pokúšal o posúdenie poplatkovej otázky v rovine zákonnej interpretácie, považuje za potrebné uviesť, že úsudok všeobecného súdu o „pomeroch účastníka“ je v danom prípade do značnej miery individuálny a mohol vyústiť i do celkom odlišného rozhodnutia. Išlo však o posúdenie okolností iba v zákonnej rovine a v rámci diskrečného oprávnenia všeobecného súdu, vo vzťahu ku ktorému je možnosť jeho preskúmania zo strany ústavného súdu do značnej miery obmedzená. Z toho dôvodu považuje ústavný súd napadnuté uznesenie za ústavne udržateľné.

Kompetencie ústavného súdu totiž nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a zásadne sa nepoužívajú na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu týchto práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 238/07).

Vzhľadom na zistenie, že krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, z akých skutočností pri potvrdení prvostupňového rozhodnutia vychádzal, a podľa názoru ústavného súdu primerane a zrozumiteľne odôvodnil, prečo potvrdil odvolaním sťažovateľiek napadnuté prvostupňové uznesenie, pričom jeho rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Podľa právneho názoru ústavného súdu nevyhovenie odvolacím dôvodom a ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľky nestotožňujú, nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení ich základného práva na súdnu ochranu podľa označeného článku ústavy (m. m. IV. ÚS 189/07).

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet takej spojitosti medzi odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 112/05), ktorá by umožňovala po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyslovenie jeho porušenia, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti nebol už právny dôvod zaoberať sa ostatnými návrhmi v nej obsiahnutými, t. j. návrhom na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011